

ACC. N:R M. 14089:1-4.

Landskap: *H. all. and* Upptecknare: *Gunnilla Månsson, Lund*
Härad: *Tömmersjö* Berättare: *Justina Bengtsson*
Socken: *Enslöv* Berättarens yrke: *fjäder*
Uppteckningsår: *1956* Född år *1881* i *Rånabo, Enslövs sm.*

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Textiliernas användning. s. 1-3.
Hemmets prydnade. s. 4.
Fot av Justina B.'s hem se 9. 2081 1-2.

M. M. 9.
LUF 49.

*(mg. n. X: 1:16:13, X: 1:16:14,
X: 1:16:16, X: 1:16:17,
X: 1:16:19 - X: 1:16:25,
X: 1:16:27.)*

ACC. N:R M. 14089: /.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

På långbordet låg ett täcke i konstvävnad av ylle, ljus botten och vanligen brunt inslag. Den bruna färgen fick man av att färga med stenamossa. Till vardags hade man ingen duk, men när det kom främmande en vit linne duk i dräll. Ovanpå den kunde ligga en smal löpare.

Servietter användes inte när man åt, men vita linnese^{v)}rvietter kunde ligga på snedden över bordet.

Märkning gjordes i rött med korsstyggn, inte t årtal eller omgivande mönster. Endast hustruns initialer syddes. Lakan kunde märkas med initialer i ena hörnet.

I förningsbyttorna hade man sötost och ovanpå den gorån, karameller och s.k. fettbakelser, tunna flottyrkokta kakor. Hade man korg i stället för bytta lågg en vanlig vit seviett över. Förning hade man till begravning, bröllop, barndop. Gick man till barnsängskvinnor skulle man ha med en peng till barnet. Det brukas ännu här.

När vi gick till kyrkan i Enslöv hade vi med oss långbröd i lomman. Det var våfflor eller en särskilt god hemmaystad ost.

När man skulle långt ut och hösta fick man med sig bröd, smör i en träask, pärkaka, som var ett fast potatismos som bakades på järn och skars i bitar. Dessutom fläsk. Maten hade man i ett huvudkläde, som brukade vara rödrutigt.

I sängen hade man först halm, därpå ett sängtäcke, vävt av vita trasor, sedan ett lakan som täckte kudden av fjäder och hela bädden, men inget övan-

lakan. På sommaren hade man ett sticktäcke över sig och på vintern ett fjäderbolster, instoppat i ett dynvar, randigt, av ylle i fyrskaft. Särskilda brudlakan förekom inte. Sängomhängen hade man mest till jul. De var rutiga och kulörta, i tuskaft. Det var två längder vidsängen med kappa över. Ovanför var ett hängklä med knuten frans.

Bänkhäst hade man för att inte sängkläderna skulle ramla ner.

Om nån var sjuk kunde sängen värmas med värmekrus eller strykbultar. De senare hade man ofta att värma fötterna på. Då var de insvepta i ett skynke.

Stolar och bänkar hade i allmänhet ingen dyna, men på hedersplatser, t.ex. gammelmors stol lång en dyna i konstvävnad. Benämningen minns jag inte.

Broderade dukar eller dynor förekom inte.

Bryden och brudgummen red till kyrkan på dynor i konstvävnad, som inte var så högt stoppade, det var väl med hackelse eller fjäder.

Till sommaren brukade mor sätta upp drätter i stugan och i köket. De var vita, slätade och sydda. Till jul hängde man upp bonaderna först så långt de räckte, sen hängkläna, med kulörta bårder i konstvävnad. Dessutom julark. Det skulle helst vara gjort innan det blev ljust på julafton.

En paradhandduk har jag i vitt linne, flätad nertill och märkt i korsstyggn med rött J O D.

rött
Takduken satt alltid uppe. Den var rutad i ~~rött~~ och blått på vit botten.

För länge sen hade mor bara en kappa över fönstret, vit med knuten frans,

ACC. N:R M. 14089:3.

men så länge jag minns har vi haft lufter också. De hängdes upp till jul, utländska s.k. trädgardiner, alla helt vita.

I stället för rullgardin hade vi förr en vit tygremsa, som satt rynkad på ett band tvärs över fönstret på halva höjden. Omkring 1905 fick vi jalousier.

När jag var barn hade vi inga mattor alls, men sedan vävdes trasmattor hemma. Det blev vanligt i slutet på 1800 -talet. Det var vanliga randiga mattor i tuskaft, liksom nu.

De som förlovade sig skulle ge de närmaste en gåva, ett förkläde eller en duk. Det kallades begåvning. Själva fick de något, mor fick t. ex. till lysningen en vit porslinstallrik av sin moster. Kanske stickade flickan vita strumpor till sin fästman.

Vävnaderna förvarades i kistor och skyddades för mal genom malört och mycken borstning.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

ACC. N:R M. 14089: 4

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Till midsommar tog vi in björklöv i stugan och satte grönt i spisen.

I gammelstugan hackade vi enris till jul på stengolvet i spisavdelningen. På julafton hade vi halm på golvet, och sängtäckena av vit trasväv breddes ovanpå. Ingen låg i sängarna julafton.

Från början eldades här brasa i öppen fyr i stugan, men i nyare tid fick vi uteliggare. Min bror har sedan låtit mura upp en gammeldags öppen spis i stugan.

Talgljusen skulle stöpas till jul. Mitt på golvet stod en lysfot av smide. I den kunde antingen ett ljus eller en lysesticka av björk sättas fast. Fotogen fanns före 80 -talet, men ljus och stickor användes samtidigt.

Blommor satte vi gärna in i en mjölkbringare. De vanligaste krukväxterna var Kristi törnekrona, pelargonia och krysantemum. Det är ju ett gammalt ord som säger att man ska stjäla sticklingar.

Halmkronor hängdes upp till julen mitt över bordet. Där skulle stå ett julträd, klätt med silkepapper och två armar till ljus. Vidare var där äpplen och julakakor, som låg två i varje hög, en grövre inunder och en finare ovanpå.